Van harte welkom

Uitnodiging

20 jaar Steengelaag - Terugblikken

Zaterdag 24 november 2012 - 9u30 tot 17u00

Marc Bogaerts

natuurpunt

Inhoud

- Kort historisch overzicht
- Uit de analen van onze afdeling
- Landschap in evolutie
- Natuurwaarden uit het verleden
- Steengelaag, vroeger en nu
- 20 jaar beheer door Natuurpunt

Kort historisch overzicht

- Het Steengelaag als Steenbakkerij
  - 1880, Oprichting door de Heren Martens en Duwelz
  - 1894 overname door De Hemptine en leiding in de handen van dHr. Van Der Steichel
  - 1912, opbouw van de vierde oven, zo'n 160 werknemers in dienst
  - 1913, indienstname van de "Schamateur" of Excavateur
  - 1977, stopzetting van de exploitatie

Kort historisch overzicht

- Het Steengelaag wordt natuurgebied
  - 1980, Verkavelingsplan opgemaakt en de putten worden geschonken aan het Gemeentebestuur
  - 1980, Voorlopige rangschikking als landschap
  - 1981, Definitieve rangschikking als landschap
  - 1982, de laatste Pinksteren Motorcross wordt gereden
  - 1987, akkoord over Beheersplan
  - 1992, Gemeentebestuur sluit beheersovereenkomst met Natuurpunt vzw. (toenmalige Natuurreservaten vzw.)
  - 2012, 20 jaar natuurbeheer door Natuurpunt vzw.

Uit de analen van onze afdeling

- De motorcross, een heikel punt
- Ondanks rangschikking toch nog motorcross
- De laatste cross in 1982

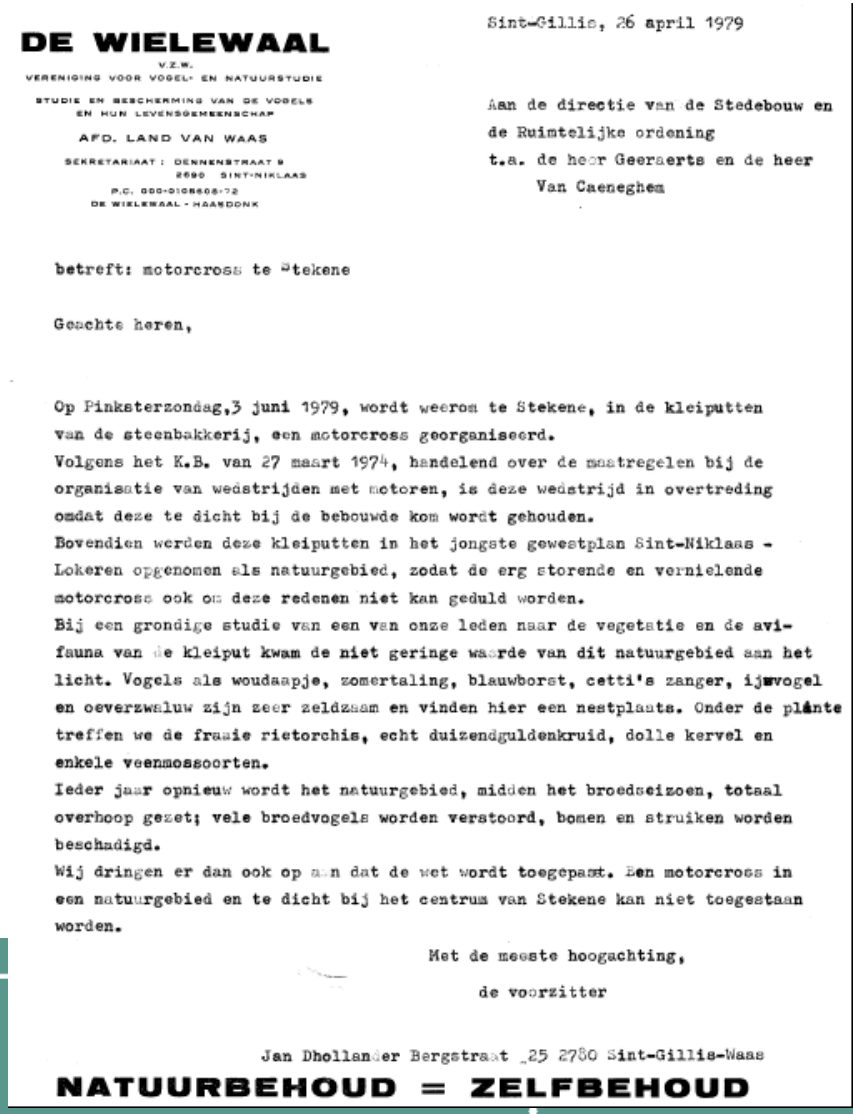

DE WIELEWAAL
V.Z.W.
VERENIGING VOOR VOGEL- EN NATUURSTUDIE
STUDIE EN BESCHERMING VAN DE VOGELS EN HUN LEVENSGEMEENSCHAP
AFD. LAND VAN WAAS
SEKRETARIAAT: DENNENSTRAAT 8
2690 SINT-NIKLAAS
P.C. 000-0108608-72
DE WIELEWAAL - HAASDONK

Sint-Gillis, 26 april 1979

Aan de directie van de Stedebouw en
de Ruimtelijke ordening
t.a. de heer Geeraerts en de heer
Van Caeneghem

betreft: motorcross te Stekene

Geachte heren,

Op Pinksterzondag,3 juni 1979, wordt weerom te Stekene, in de kleiputten van de steenbakkerij, een motorcross georganiseerd.
Volgens het K.B. van 27 maart 1974, handelend over de maatregelen bij de organisatie van wedstrijden met motoren, is deze wedstrijd in overtreding omdat deze te dicht bij de bebouwde kom wordt gehouden.
Bovendien werden deze kleiputten in het jongste gewestplan Sint-Niklaas - Lokeren opgenomen als natuurgebied, zodat de erg storende en vernielende motorcross ook om deze redenen niet kan geduld worden.
Bij een grondige studie van een van onze leden naar de vegetatie en de avifauna van de kleiput kwam de niet geringe waarde van dit natuurgebied aan het licht. Vogels als woudaapje, zomertaling, blauwborst, cetti's zanger, ijsvogel en oeverzwaluw zijn zeer zeldzaam en vinden hier een nestplaats. Onder de planten treffen we de fraaie rietorchis, echt duizendguldenkruid, dolle kervel en enkele veenmossoorten.
Ieder jaar opnieuw wordt het natuurgebied, midden het broedseizoen, totaal overhoop gezet; vele broedvogels worden verstoord, bomen en struiken worden beschadigd.
Wij dringen er dan ook op aan dat de wet wordt toegepast. Een motorcross in een natuurgebied en te dicht bij het centrum van Stekene kan niet toegestaan worden.

Met de meeste hoogachting,

de voorzitter

Jan Dhollander Bergstraat 25 2730 Sint-Gillis-Waas

NATUURBEHOUD = ZELFBEHOUD

Uit de analen van onze afdeling

- **Behoud Steengelaag verhit de gemoederen (artikels uit 1980)**

Dit jaar laatste motorcross der Gelaagputten

Stekense «Gelaagputten» wordt passief rekreatiegebied

Wanneer de firmaMatexi het «stoffelijk overschot» van het Stekense steengelaag aankocht en zijn intenties bekend maakte om op de vrijgekomen gronden (na afbraak van de gebouwen) te gaan verkavelen om er een wijk van zo'n 170 residenties op te richten, werd tussen deze firma en de gemeente overeengekomen dat de gelaagput zelf in handen zou komen van Stekene. De «reus» stelde tijdens de onderhandelingen voor — het verlangen van het gemeentebestuur kennende — dat de put gratis-voor-niets eigendom van Stekene zou worden op het ogenblik dat de vergunning tot verkaveling zou worden afgegeven. Deze belofte blijft nog steeds geldig, al twijfelen sommige raadsleden eraan dat het zonder «tegenprestaties» zal gebeuren. Matexi wil dus enkel zekerheid dat de wijk er kan komen en hier kan de gemeente weinig of niets aan veranderen, want de beslissing ligt bij dienst Stedebouw. De gemeente nam zo'n aanbod natuurlijk mat beide handen en in volle dankbaarheid aan.

Aanvraag afgewezen

De gemeenteraad — althans de meerderheid — heeft ondertussen het plan voor de verkaveling goedbevonden en doorgestuurd naar de «hogere overheid», zij het evenwel nadat het opgemaakt. Principiëel is het plan niet afgekeurd, doch dienst Stedebouw eist een B.P.A. om te kunnen oordelen of de inplanting van de wijk wel verantwoord en/of toegestaan kan worden. Ze willen dus de inplanting beoordelen in de omgeving.

Bijzonder plan van aanleg

Het punt op de agenda van de gemeenteraad betrof de «principesbeslissing over het B.P.A. Steengelaag».

Burgemeester B. Verbeke verduidelijkte dat dit BPA én de verkaveling én de put diende te omvatten, dus deels woongebied en deels natuurgebied dat moet worden beschermd. Hij vroeg dan ook of iedereen akkoord was met het geven van een opdracht in die zin aan de urbanist van de gemeente. GB'er en P. Koppen informeerde of dit BPA tot doel had subsidies af te dwingen en wanneer de burgemeester antwoordde : «Dat zou kunnen...» gaf de oppositieleider zijn mening. «Dit bijzonder plan van aanleg is er voor niet nodig. Dit BPA dient enkel en alleen om de woonwijk er door te krijgen ! En nog wel op kosten van de gemeenschap... zoiets is nergens toegestaan. De gemeenschap mag niet op kosten worden gejaagd ten voordele van de verkavelaar.»

Indien er dan toch een BPA alleen voor de put zelf», aldus H. Samson : «Er is op die kommissie nooit gesproken over de verkaveling en nu vernemen wij hier dat dit plan én de put én de verkaveling betreft : Ik kan dan ook niets anders dan P. Koppen gelijk geven : de gemeenschap mag de kosten niet dragen». Verbeke antwoordde echter dat het besluit van Stedebouw pas enkele dagen binnen was...

A. Dhollander bezwoer de raad dat het hier om passieve rekreatie gaat : «De fauna moet worden beschermd en dan mag de put niet meer onder water komen te staan !» Hij vond het dan ook nodig dat de mensen van de milieubescherming erbij betrokken werden. B. Verbeke verduidelijkte nog dat het gemeentebestuur erop stond dat bijvoorbeeld vissen, wandelen, lopen e.d. wél zouden worden toegestaan met uitsluiting van jagen, motorcross...

Bij de uiteindelijke stemming knikte iedereen ja op uitzondering van BSP'er De Saegher die zich onthield. Hij was van mening dat het té veel gaat kosten en dat er niets zal worden verwe...

D. Brol

ORGANISATOR ROELANDT : «Cross doet geen kwaad aan flora en fauna van de put».

Een deel van de Stekense Gelaagputten, waar de oude graafmachine nog getuigt dat hier in het nabije verleden heel wat Stekenaars hun brood verdienden door de kleiwinning. Wanneer het voorstel van de organisatoren van de jaarlijkse motorcross zou worden aangenomen, zou dit deel alvast voorbehouden blijven als natuurgebied (D. Brol)

natuurpunt

Uit de analen van onze afdeling

- Januari 1980, de voorlopige rangschikking
- Duurtijd, 9 maanden
- De definitieve rangschikking laat op zich wachten

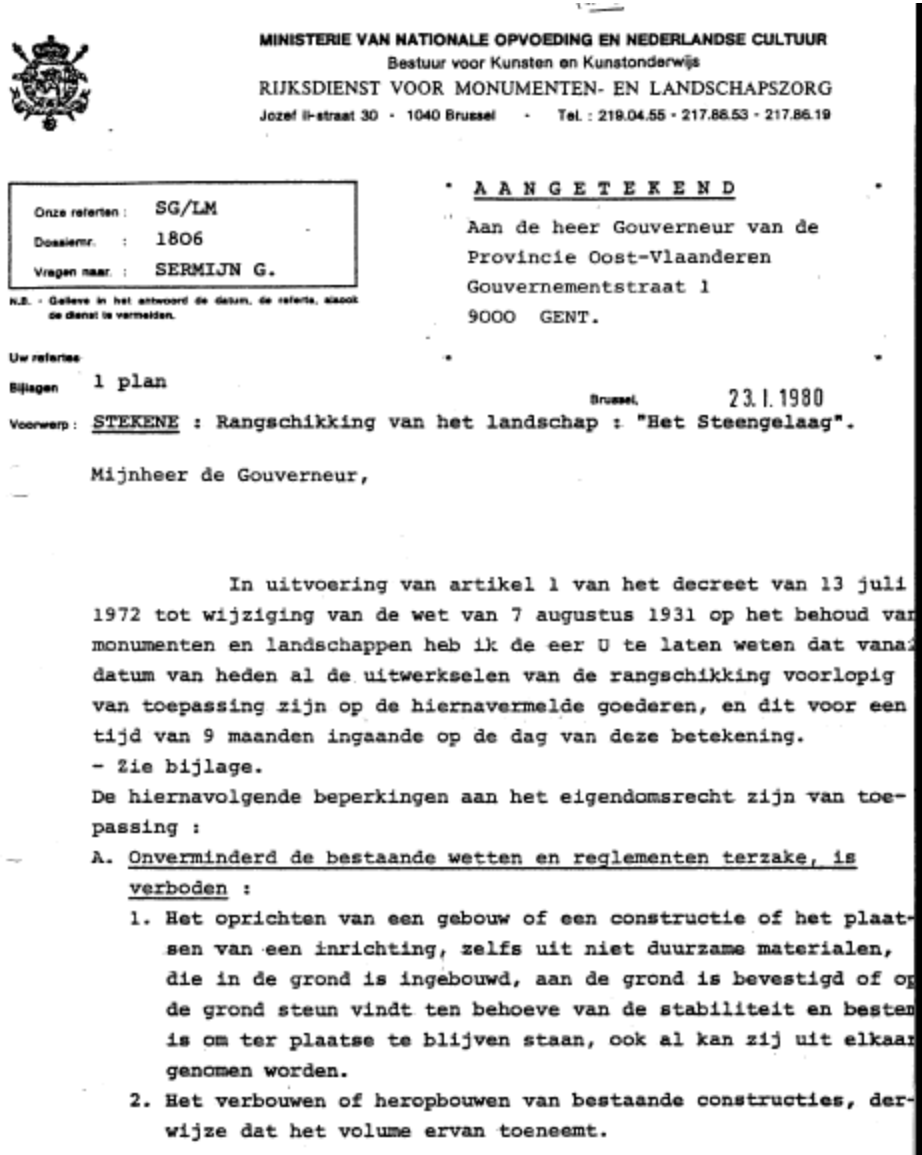

MINISTERIE VAN NATIONALE OPVOEDING EN NEDERLANDSE CULTUUR
Bestuur voor Kunsten en Kunstonderwijs
RIJKSDIENST VOOR MONUMENTEN- EN LANDSCHAPSZORG
Jozef II-straat 30 - 1040 Brussel - Tel.: 219.04.55 - 217.88.53 - 217.86.19

Onze referten : SG/LM
Dossiernr. : 1806
Vragen naar : SERMIJN G.

N.B. - Gelieve in het antwoord de datum, de referte, alsook de dienst te vermelden.

A A N G E T E K E N D

Aan de heer Gouverneur van de
Provincie Oost-Vlaanderen
Gouvernementstraat 1
9000 GENT.

Uw referte
Bijlagen 1 plan

Brussel, 23.1.1980

Voorwerp : STEKENE : Rangschikking van het landschap : "Het Steengelaag".

Mijnheer de Gouverneur,

In uitvoering van artikel 1 van het decreet van 13 juli 1972 tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen heb ik de eer U te laten weten dat vanaf datum van heden al de uitwerkselen van de rangschikking voorlopig van toepassing zijn op de hiernavermelde goederen, en dit voor een tijd van 9 maanden ingaande op de dag van deze betekening.
- Zie bijlage.
De hiernavolgende beperkingen aan het eigendomsrecht zijn van toepassing :
A. Onverminderd de bestaande wetten en reglementen terzake, is verboden :
1. Het oprichten van een gebouw of een constructie of het plaatsen van een inrichting, zelfs uit niet duurzame materialen, die in de grond is ingebouwd, aan de grond is bevestigd of op de grond steun vindt ten behoeve van de stabiliteit en bestem is om ter plaatse te blijven staan, ook al kan zij uit elkaar genomen worden.
2. Het verbouwen of heropbouwen van bestaande constructies, derwijze dat het volume ervan toeneemt.

Uit de analen van onze afdeling

Mei 1981, definitieve rangschikking

bond beter leefmilieu · vlaanderen vzw
aarlenstraat 25
1040 brussel · tel. (02) 230 97 75 NIEUW TELEFOONNUMMER
rekening : 427-9082201-48 02/230.94.10

RD/LV/2073 28 november 1980

Mijnheer de Minister,

Verscheidene organizaties aangesloten bij de Bond Beter Leefmilieu - Vlaanderen vestigen er onze aandacht op dat het voor klassering voorgestelde landschap "het Steengelaag", gevormd door de oude kleiput te Stekene, ernstig wordt bedreigd door plannen voor bestemming van dit gebied als zone voor aktieve rekreatie. In dit verband vrezen de natuurbeschermers vooral dat voor de jaarlijkse motorcrosswedstrijd ook in de toekomst vergunning zou worden verleend.

Deze vrees is ingegeven door de dubbele omstandigheid dat de voorlopige klassering sedert 23 oktober jl. is verstreken en dat de Bestendige Deputatie akkoord gaat met de organizatie van de wedstrijd.

BBL-Vlaanderen sluit zich aan bij het standpunt van zijn leden die het behoud van dit landschap verdedigen om wetenschappelijke en sociale redenen en verzoekt U daarom de bedreiging af te wenden door de toestand van rechtsonzekerheid zo vlug mogelijk te doen verdwijnen.

Met onze welgemeende dank.

Hoogachtend,

Roeland DIRKS
Algemeen Sekretaris

De heer M. GALLE
Minister van de Vlaamse Gemeenschap
Belliardstraat 32
1040 BRUSSEL

MINISTERIE VAN NATIONALE OPVOEDING EN NEDERLANDSE CULTUUR

BOUDEWIJN,
KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet

Gelet op de wet van 7 augustus 1931, op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij het decreet van 23 juli 1972;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 10 juli 1980;

Op de voordracht van Onze Minister van de Vlaamse Gemeenschap

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Artikel 1.- Wordt gerangschikt als landschap overeenkomstig de bepalingen van het artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 om reden van de wetenschappelijke (biologische) waarde, het Steengelaag, te Stekene, zoals afgebakend op bijgaand plan, bekend ten kadaster :

- Stekene, sectie A, de perceelnummers 1316, 1315, 1311, 1317 A, 1309, 1314, 1313 A, 1308, 1310, 1828, 1827, 1830 A (deel), 1826, 1856 A, 1892, 1893, 1911, 1825, 1910, 1912, 1913, 1895, 1320 B, 1894, 1857, 1909, 1908, 1915, 1891, 1914, 1824, 1916, 1319, 1890, 1821, 1822, 1868, 1871 A, 1331, 1823, 1917, 1819, 1332, 1918, 1889 D, 1333 C, 1330 B, 1330 C, 1820 en 1318 E, eigendom van :
  N.V. Matexi
  Zuid-Australiëplein 46 - 8860 Meulebeke;

Uit de analen van onze afdeling

- De opmaak van een beheersplan wordt voorbereid (1983)
- Met medewerking van Prof. Hublé en Doctor Kuyken
- Natuurreservaten vzw. doet een eerste aanbod tot in beheer nemen van het Steengelaag

Uit de analen van onze afdeling

- 1983, de vervanging van de pomp wordt voor een eerste maal aangehaald
- In 2013, 30 jaar later hopelijk ook effectief
- In 1987 is er een akkoord over het definitieve beheersplan

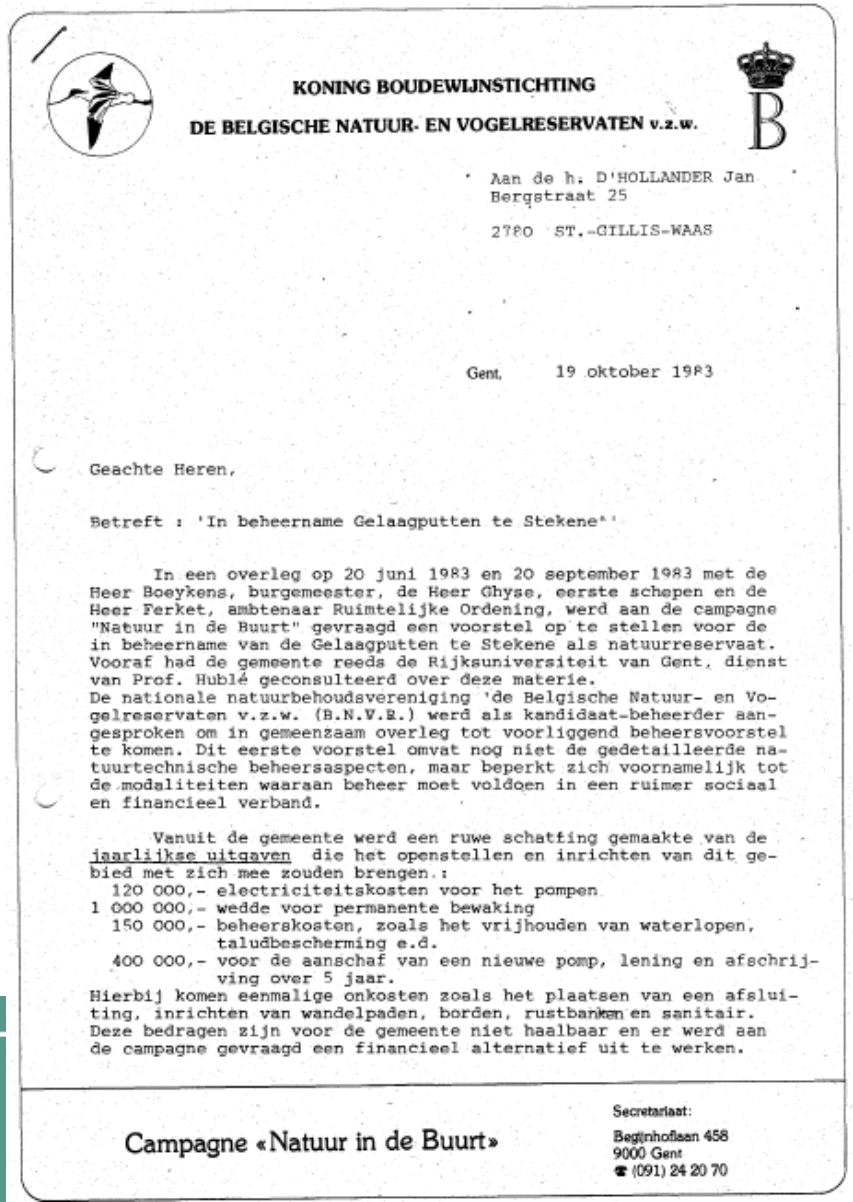

KONING BOUDEWIJNSTICHTING

DE BELGISCHE NATUUR- EN VOGELRESERVATEN v.z.w.

Aan de h. D'HOLLANDER Jan
Bergstraat 25

2780 ST.-GILLIS-WAAS

Gent, 19 oktober 1983

Geachte Heren,

Betreft : 'In beheername Gelaagputten te Stekene''

In een overleg op 20 juni 1983 en 20 september 1983 met de Heer Boeykens, burgemeester, de Heer Ghyse, eerste schepen en de Heer Ferket, ambtenaar Ruimtelijke Ordening, werd aan de campagne "Natuur in de Buurt" gevraagd een voorstel op te stellen voor de in beheername van de Gelaagputten te Stekene als natuurreservaat. Vooraf had de gemeente reeds de Rijksuniversiteit van Gent, dienst van Prof. Hublé geconsulteerd over deze materie.
De nationale natuurbehoudsvereniging 'de Belgische Natuur- en Vogelreservaten v.z.w. (B.N.V.R.) werd als kandidaat-beheerder aangesproken om in gemeenzaam overleg tot voorliggend beheersvoorstel te komen. Dit eerste voorstel omvat nog niet de gedetailleerde natuurtechnische beheersaspecten, maar beperkt zich voornamelijk tot de modaliteiten waaraan beheer moet voldoen in een ruimer sociaal en financieel verband.

Vanuit de gemeente werd een ruwe schatting gemaakte van de jaarlijkse uitgaven die het openstellen en inrichten van dit gebied met zich mee zouden brengen.:
120 000,- electriciteitskosten voor het pompen
1 000 000,- wedde voor permanente bewaking
150 000,- beheerskosten, zoals het vrijhouden van waterlopen, taludbescherming e.d.
400 000,- voor de aanschaf van een nieuwe pomp, lening en afschrijving over 5 jaar.
Hierbij komen eenmalige onkosten zoals het plaatsen van een afsluiting, inrichten van wandelpaden, borden, rustbanken en sanitair. Deze bedragen zijn voor de gemeente niet haalbaar en er werd aan de campagne gevraagd een financieel alternatief uit te werken.

Campagne «Natuur in de Buurt»

Secretariaat:
Begijnhoflaan 458
9000 Gent
☎ (091) 24 20 70

Uit de analen van onze afdeling

- **Persartikels n.a.v. definitief beheersplan in 1987**

atuur primeert in Steengelaag Stekene

KENE – Zeven jaar heeft Stekene er over gedaan om tot een beheersplan te komen ijn ruim 31 ha groot Steengelaag. De gemeente is sinds 29 mei 1980 eigenaar van de gputten van de vroegere steenbakkerij. Dit natuurgebied werd op 21 mei 1981 omwille ijn natuurwetenschappelijke waarde als landschap gerangschikt. Zeven jaar nadat meente eigenaar werd lijkt de gemeente te aanvaarden dat de natuur moet primeren. t beheersplan is geen sprake meer van motorcrossen en andere aktieve sportvormen. min is er nog sprake van een stortplaats. Wandelaars en zeker vissers worden slechts perkte mate toegelaten.

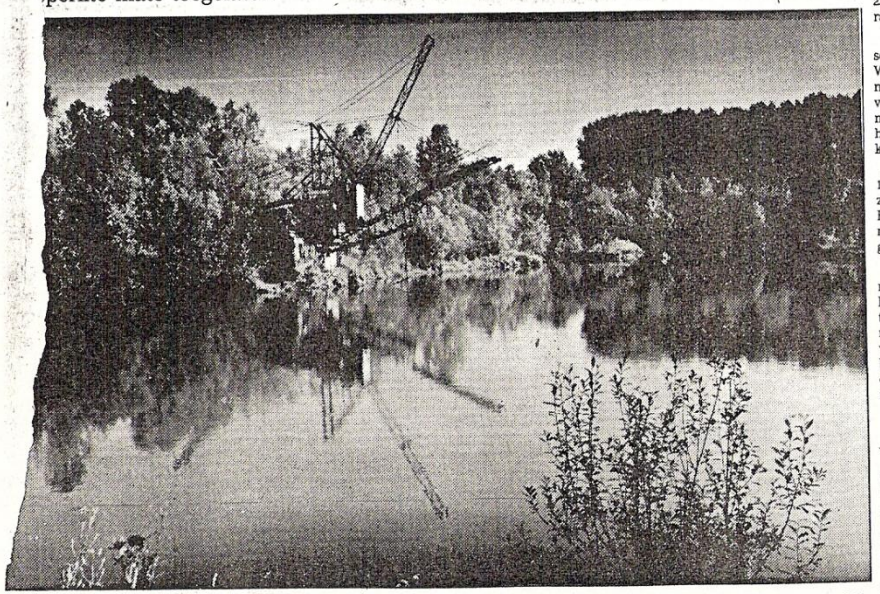

De kleinste vijver. Achteraan de roestige baggermachine die de klei naar boven moest halen in het vroegere gelaag. (Foto's Paul De Malsche)

Het door de gemeenteraad goedgekeurde beheersplan werd ter goedkeuring overgemaakt aan de hogere overheid.

Ten opzichte van het klasseringsbesluit van 1981 voorziet het beheersplan een beperkte afwijking voor vissers. De klassering verbood elke visvangst.

Het beheersplan voorziet beperkte vismogelijkheden over 220 m langsheen de noordelijke rand van de grote vijver.

En dan nog wordt het vissen scherp aan banden gelegd. Wedstrijden, lepelen, losse lijnen, peuren en met de dreghaak vissen zijn verboden. Vissers mogen maximaal twee gewone hengels en een schepnet gebruiken.

Vissen zou mogen van 1 juni tot 1 maart en zulks van zonsopgang tot zonsondergang. Enkel grotere vis mag meegenomen worden. Roofvissen vangen is verboden.

Het is verboden bij te voederen of vis uit te zetten. Men mag hoogstens tien vissen met een totaal gewicht van 2 kg mee naar huis nemen tenzij men een vis van meer dan 2 kg zou hebben gevangen. In dat geval mag enkel die ene grote vis meegenomen worden.

Konservator

Het beheersplan werd opgesteld door R. De Meirsman van het bestuur van monumenten en landschappen, de gemeentelijke landschapsarchitekt J. Van Dooren en de gemeentelijke deskundige E.F. Pilaet. Wie het beheersplan leest merkt dat zij zich naast enkele algemenere werken vooral gebazeerd hebben op twee studies van de natuurvereniging De Wielewaal. Wielewaal vroeg trouwens de rangschikking als landschap aan en stelde daartoe een 15 blz tellend dokument op. Later publiceerde de natuurvereniging 20 blz beheersvoorstellen.

Het beheersplan stelt voor een persoon aan te stellen voor de dagelijkse leiding, een zgn. konservator die natuurkennis moet bezitten. Deze ambtenaar zal tot de gemeentelijke groendienst behoren. Voor het Steengelaag krijgt hij politionele bevoegdheid.

De natuur in het gebied kan volgens het beheersplan makkelijk beheerd worden zonder intensieve ingrepen. Hakhoutbeheer is noodzakelijk langs de grote vijver, in de jongste kleiput en op de bovenkant van de taluds.

Maaibeheer op de open ruimte langsheen de IJzerhandstraat. Voor het overige hoeft men slechts het waterpeil in de gaten te houden. Dringende eenmalige werken zijn het herstellen van enkele taluds en het reguleren van de externe waterhuishouding langsheen de grote vijver.

I.v.m. de avifauna worden geen specifieke maatregelen voorgesteld. Men wacht liever de evaluatie van de huidige vogelpopulatie af.

Op historisch vlak wil het beheersplan de mogelijkheid onderzoeken om de kleibagger of exavateur te behouden. In samenwerking met o.m. de heemkundige kring en Jan Van Steenekomitee zou men een historisch archief van het gebied kunnen opbouwen.

Wandelen

Het Steengelaag zal in de toekomst slechts één ingang hebben, nl. in de buurt van het vroegere stationsgebouw. Voorlopig blijven de ingangen IJzerhand- en Nieuwstraat behouden.

Zij worden afgeschaft van zodra het wandelpad is opengesteld. Het vroegere station kan ingeschakeld worden in de rekreatieve en edukatieve uitbating van het gebied.

De wandelaars zullen in de toekomst kunnen kiezen uit twee lussen van wandelpaden rondom en doorheen het Steengelaag. Daarvoor moeten enkele taluds hersteld worden. Sommige delen zullen licht verhard worden. Voor hun eigen veiligheid en de rust in het gebie mogen de wandelaars de pade niet verlaten. Het gebied slechts vrij toegankelijk voor i dividuele wandelaars of wand lingen in gezinsverband. Aan c ingang(en) worden voetga gersdoorgangen gemaakt. Ov rigens zullen wandelaars enk welkom zijn tussen zonsopgar en -ondergang. Radio's en and re lawaaimakers worden verb den. Honden moeten aan de l band worden gehouden. Zwer men en schaatsen worden ve boden.

Er wordt een edukatieve wa delbrochure uitgegeven. Gro pen en klassen kunnen het g bied bezoeken o.l.v. een natu gids. Aan de oostelijke zijde v de grote vijver wordt een obs vatiescherm voorzien zodat watervogels niet gestoord w den. Een tweede scherm is vo zien aan de jongste kleiput.

Om de natuurwetenschap lijke waarde van het gebied n te benadelen worden alle an re vormen van rekreatie uit sloten o.m. ruitersport, mot sport, fietsen en de aanleg v een fit-o-meter. Het beheersp stelt dat de verlaten spoorw bedding meer mogelijkhe biedt voor het aanleggen v een fit-o-meter.

Hugo DE LOC

Uit de analen van onze afdeling

- 1992, het beheer wordt overgedragen aan Natuurreservaten vzw (huidige Natuurpunt)

- We kunnen eindelijk van start gaan

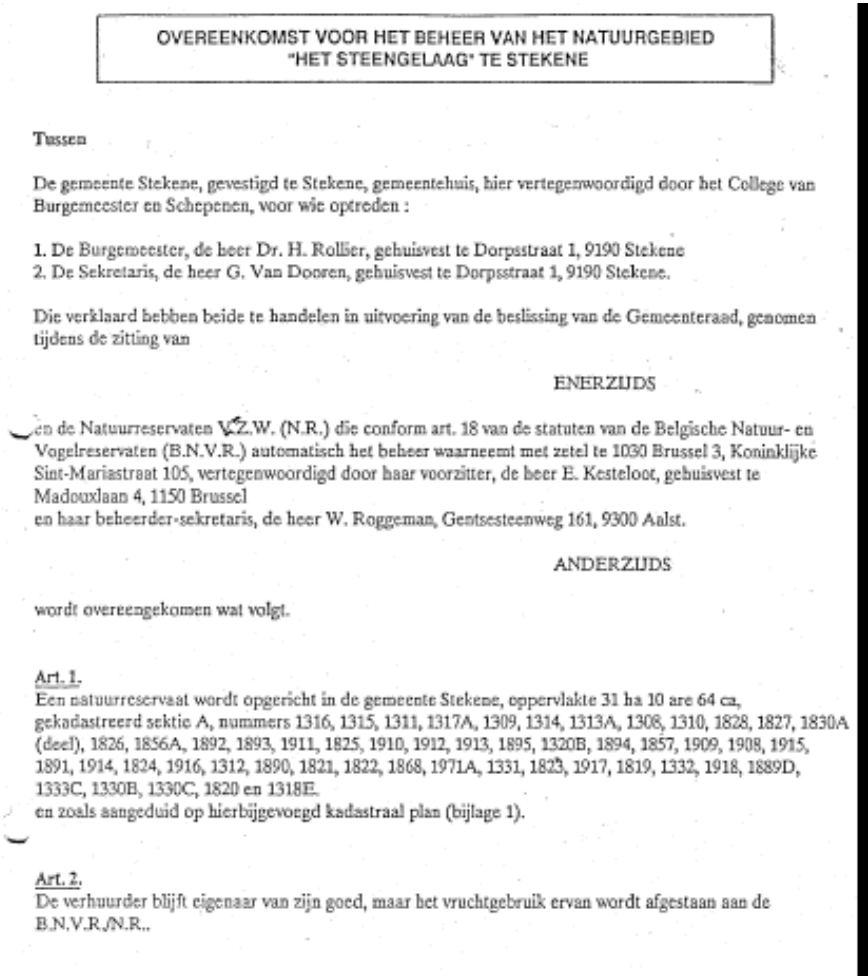

OVEREENKOMST VOOR HET BEHEER VAN HET NATUURGEBIED
"HET STEENGELAAG" TE STEKENE

Tussen

De gemeente Stekene, gevestigd te Stekene, gemeentehuis, hier vertegenwoordigd door het College van Burgemeester en Schepenen, voor wie optreden :

1. De Burgemeester, de heer Dr. H. Rollier, gehuisvest te Dorpsstraat 1, 9190 Stekene
2. De Sekretaris, de heer G. Van Dooren, gehuisvest te Dorpsstraat 1, 9190 Stekene.

Die verklaard hebben beide te handelen in uitvoering van de beslissing van de Gemeenteraad, genomen tijdens de zitting van

ENERZIJDS

en de Natuurreservaten V.Z.W. (N.R.) die conform art. 18 van de statuten van de Belgische Natuur- en Vogelreservaten (B.N.V.R.) automatisch het beheer waarneemt met zetel te 1030 Brussel 3, Koninklijke Sint-Mariastraat 105, vertegenwoordigd door haar voorzitter, de heer E. Kesteloot, gehuisvest te Madouxlaan 4, 1150 Brussel
en haar beheerder-sekretaris, de heer W. Roggeman, Gentsesteenweg 161, 9300 Aalst.

ANDERZIJDS

wordt overeengekomen wat volgt.

Art. 1.
Een natuurreservaat wordt opgericht in de gemeente Stekene, oppervlakte 31 ha 10 are 64 ca, gekadastreerd sektie A, nummers 1316, 1315, 1311, 1317A, 1309, 1314, 1313A, 1308, 1310, 1828, 1827, 1830A (deel), 1826, 1856A, 1892, 1893, 1911, 1825, 1910, 1912, 1913, 1895, 1320B, 1894, 1857, 1909, 1908, 1915, 1891, 1914, 1824, 1916, 1312, 1890, 1821, 1822, 1868, 1971A, 1331, 1823, 1917, 1819, 1332, 1918, 1889D, 1333C, 1330B, 1330C, 1820 en 1318E.
en zoals aangeduid op hierbijgevoegd kadastraal plan (bijlage 1).

Art. 2.
De verhuurder blijft eigenaar van zijn goed, maar het vruchtgebruik ervan wordt afgestaan aan de B.N.V.R./N.R..

natuurpunt

Uit de analen van onze afdeling

- **Persartikels uit 1992 n.a.v. ondertekenen beheersovereenkomst**

Een actieve werkgroep met Marc Bogaerts aan het hoofd, moet de toekomst van het Steengelaag veilig stellen/Foto GL

Het Gelaag is niet langer vogelvrij

HLN 5/93

natuurpunt

Uit de analen van onze afdeling

- **Persartikels uit 1992 n.a.v. ondertekenen beheersovereenkomst**

Konservator Marc Bogaerts (midden), direkteur Paul Durinck, schepen Nicole Van Duyse en plaatselijke natuurliefhebbers reserveren 31 ha voor natuurontwikkeling. (Foto PMS)

Landschap in evolutie

- Van kale gronden tot volwaardige natuur
- Weinig ervaring met pioniersvegetaties
- Pioniersvegetatie behouden via beheersmaatregelen, of de natuur zijn gang laten gaan.
- Enkele luchtfoto's tonen de evolutie van het gebied

Steengelaag vanuit de lucht

1950 - 1960

Steengelaag vanuit de lucht

1972

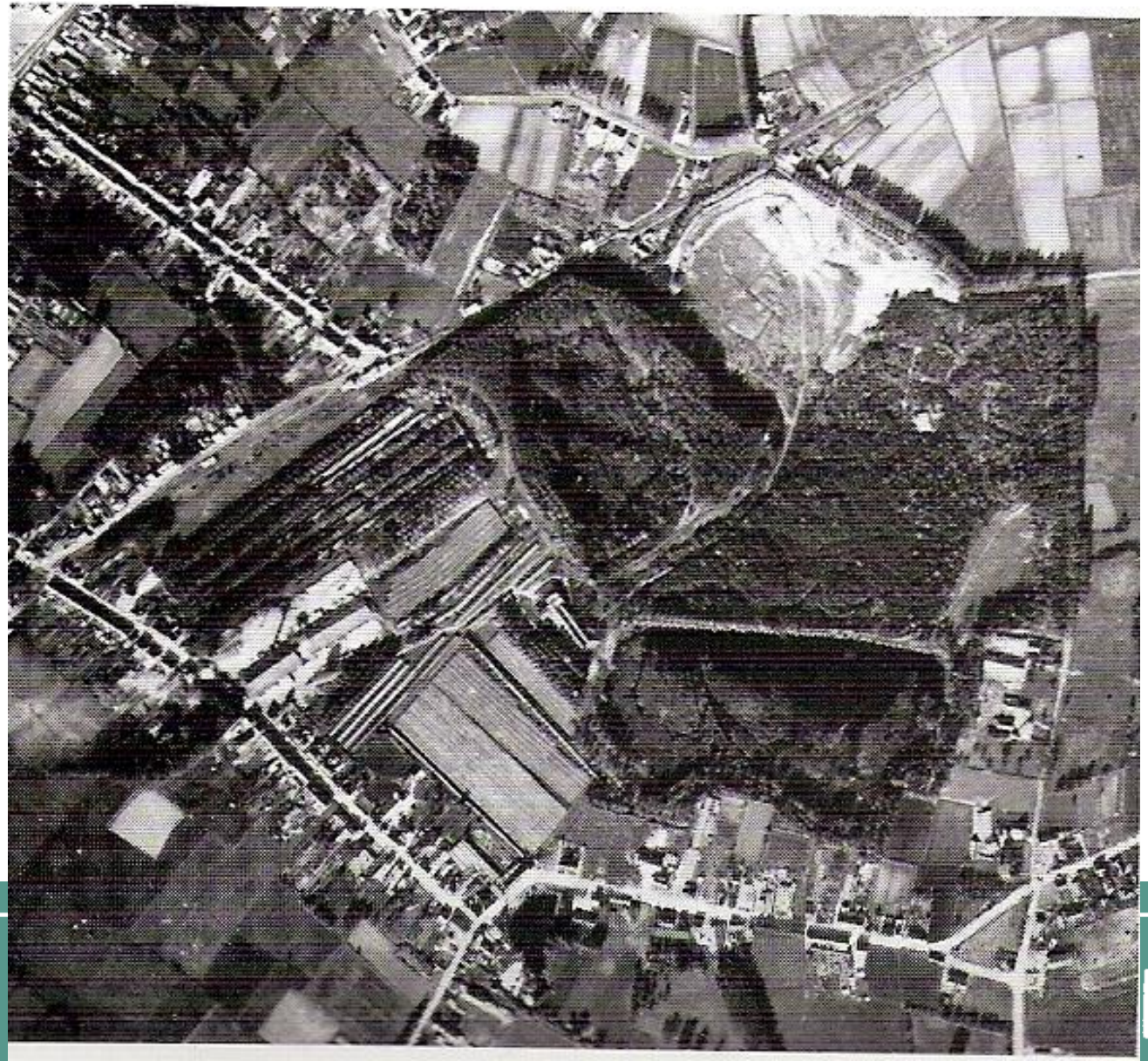

Steengelaag vanuit de lucht

1989

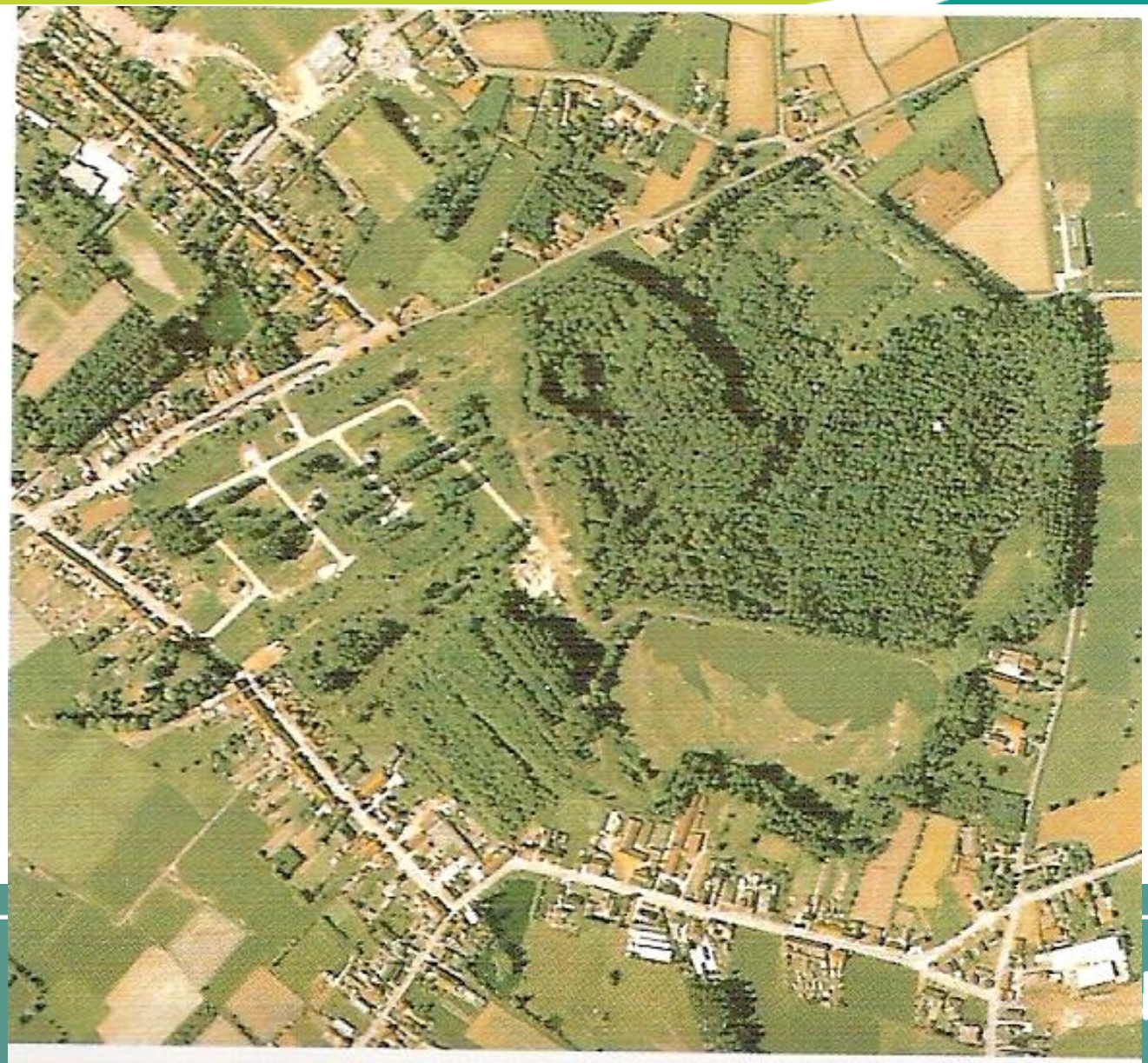

urpunt

Steengelaag vanuit de lucht

2009

Natuurwaarden uit het verleden

- De eerste vegetatiekaart dateert van 1978
  - Van P. Van Den Bremt & E. Willaert
- Totale oppervlakte: 42,5 ha
  - Inclusief zone met ovens en drooglOodsen (tot aan de Bormte)

Natuurwaarden uit het verleden

Anno 2007

natuurpunt

Natuurwaarden uit het verleden

- Het toenmalige voorstel was:
  - Kleiputten en onmiddellijke omgeving rangschikken als landschap
  - Steenbakkerij rangschikken als monument om zijn Industrieel archeologische waarde
  - Enkel eerste punt is doorgegaan, een gemiste kans

Natuurwaarden uit het verleden

- **Een rijkdom aan broedvogels**
  - Spotvogel
  - Grauwe vliegenvanger
  - Putter
  - Groenling
  - Geelgors
  - Bosrietzanger
  - Nachtegaal
  - Fluiter

  Rietgors
  Oeverzwaluw
  Zomertortel
  Boompieper
  Wielewaal
  Cetti's zanger
  Kleine karekiet
  Kievit
- **Verdwenen glorie**
  - Wijziging biotoop (boompieper, oeverzwaluw, kievit, geelgors)
  - Algemene achteruitgang (wielewaal, zomertortel, Cetti' zanger)

Natuurwaarden uit het verleden

- Ook een aantal planten zijn verdwenen
  - Watertorkruid — Gewone waterranonkel
  - Watermunt — Glanzig fonteinkruid
  - Rietorchis — Dotterbloem
  - Rode waterereprijs — Grote egelskop
- Een aantal (pioniers)planten zijn verdwenen om reden van gewijzigde omstandigheden
  - Verdwenen: Moerasandijvie
  - Achteruitgaand: honingklaver, brem, klein hoefblad, kleine lisdodde
- Andere waarden zijn in de plaats gekomen

Steengelaag, vroeger en nu

- 20 jaar Steengelaag in beeld
- Foto's jaren '90 versus 2012
- Opvallend is de hoge dynamiek van dit jonge gebied
- Van open naar meer gesloten landschap

NATUURGEBIED "HET STEENGELAAG"
Beste bezoeker,
Hier komen veie aspekten van de natuur
een bod in water,open ruimte,jong & oud bos.
Het behoud ervan staat voorop.
Ook U kunt hiertoe bijdragen:
- blijf op de aangelegde paden
- hou uw hond aan de leiband
- radio's zijn ongewenst : lawaai stoort
dieren en wandelaars
- beschadig geen bomen en struiken
- pluk ook geen planten en laat paddestoelen staan
- maak geen vuur
- hou het gebied rein
- respekteer de voor U geplaatste uitrustingen
- motorvoertuigen,paarden en fietsers zijn NIET toegelaten
- visvangst is verboden
U kunt geverbaliseerd en beboet worden
indien U zich o.a.aan deze regels niet houdt.
Het Gemeentebestuur

Omgeving Jongste Kleiput

- Hotspot voor planten
  - Hooilandje
    - Echte sleutelbloem
  - Talud
    - Geel vingerhoedskruid
    - Dicht havikskruid
    - Wilde kaardenbol
    - Muskuskaasjeskruid
    - Rapunzelklokje
  - Langsheen het pad naar beneden
    - Daslook
    - Witte rapunzel
    - Bolletjeskers
    - Zomerklokje

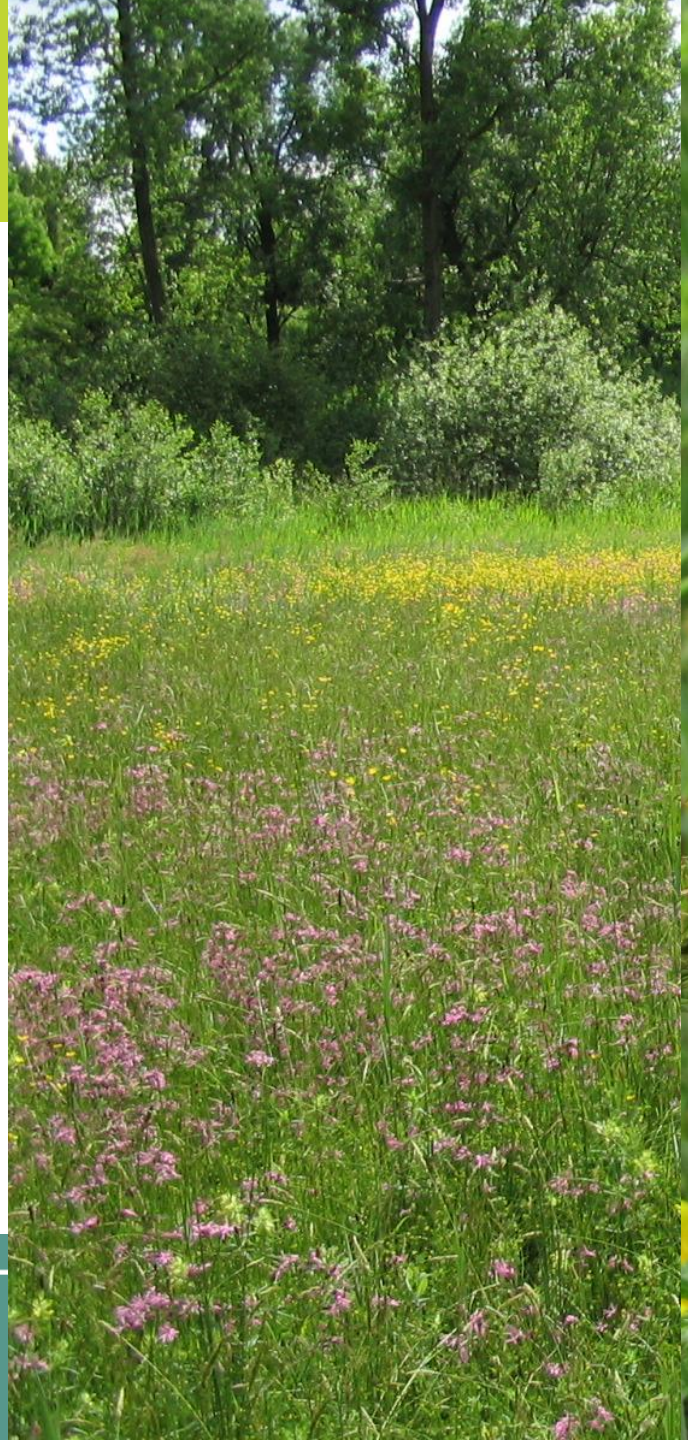

Een hooilandje met allures

- Prachtig kleurenpallet het jaar door
- Meer dan 90 soorten planten geïnventariseerd
- Een rijkdom aan insecten
- Met dank aan de vrijwilligers die zorgen voor het jaarlijkse maaibeheer

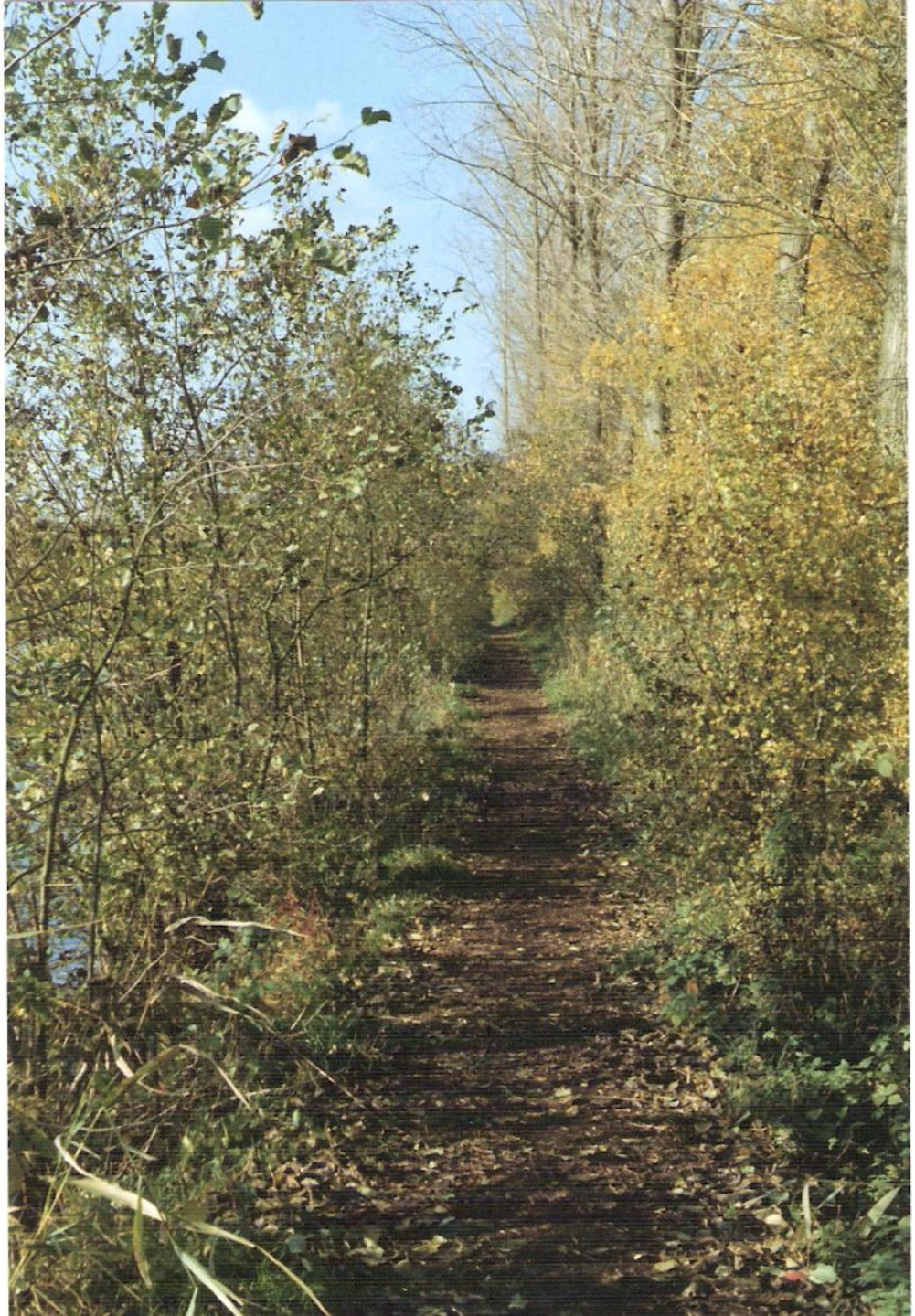

1996

1998

20 jaar beheer door Natuurpunt

- Natuurbeheer
- Natuurstudie
- Natuureducatie
- Natuurrecreatie

Een verhaal van mensen

natuurpunt

Natuurbeheer

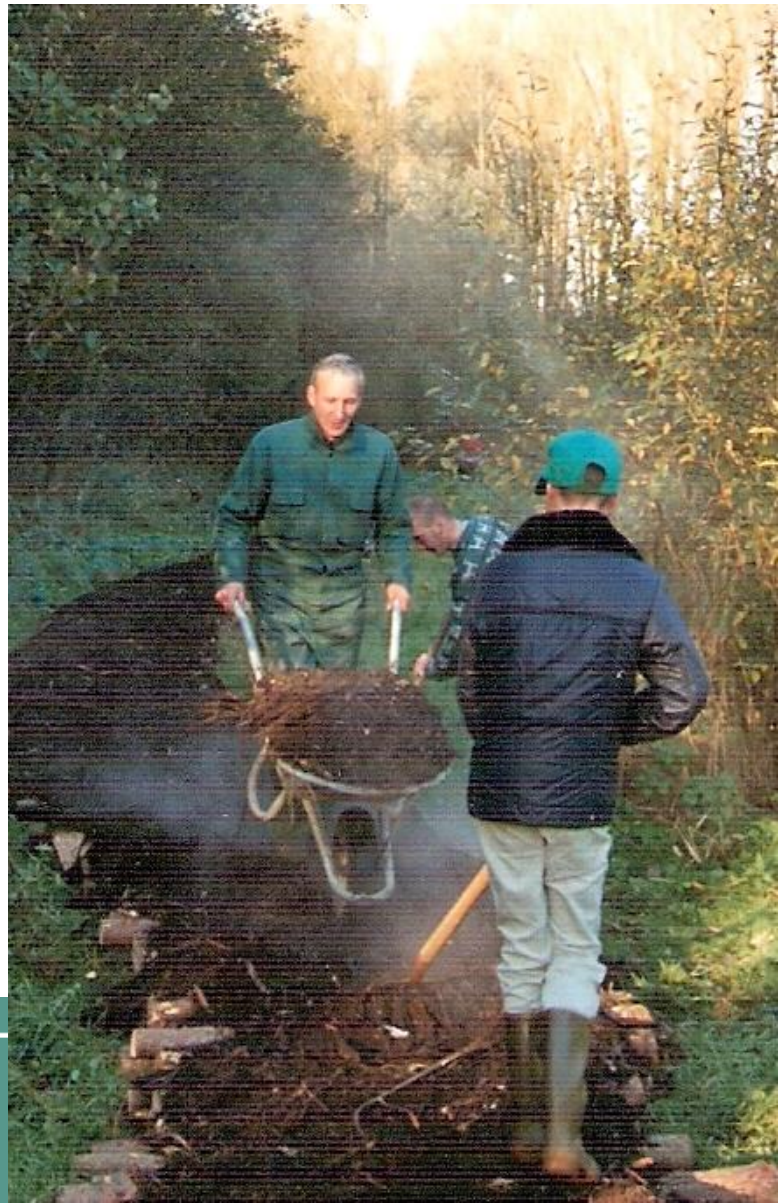

Natuurbeheer

Natuurbeheer

natuurpunt

Natuurbeheer

natuurpunt

Natuurbeheer

Natuurbeheer

Natuurbeheer

Natuurbeheer

Natuurbeheer

Natuurbeheer

natuurpunt

Natuurbeheer

Natuurstudie

Natuurstudie

Natuurstudie

Natuureducatie

natuurpunt

Natuureducatie

Natuureducatie

Natuureducatie

Natuureducatie

Natuurrecreatie

Natuurrecreatie

- Het Steengelaag, een gebied met vele gebruikers
  - Wandelaars
  - Joggers
  - Natuurliefhebbers
- Maar ook
  - Mountainbikers
  - Vissers
  - Loslopende honden
  - Spelende jeugd
  - Bootje varen
  - Vandalisme
- Zoektocht naar delicaat evenwicht tussen natuurbehoud en recreatie

Natuurrecreatie

- Als conservator heb je geen enkele bevoegdheid om overtredingen vast te stellen
- Aanstellen van een “Beëdigd wachter” kan dit verhelpen
- Deze kan wel optreden tegen overtredingen

Bedankt,

- Aan het gemeentebestuur en de gemeenteambtenaren voor het vertrouwen en de ondersteuning
- Aan al de vrijwilligers die hebben meegewerkt aan de uitbouw van het Steengelaag
- Aan jullie allen voor uw aanwezigheid op dit feestelijk moment